PRÆDIKEN SØNDAG DEN 4. OKTOBER 2026 – 18. SETRIN
VESTER AABY KL. 10.15
Tekster: Sl. 121; 1. Joh. 4,12-16a; Joh. 15,1-11
Salmer: 750,22,412,368,610

Hjælp, at din sunde lærdoms kraft
i hjertet troligt gemmes!
Af ordets brød og søde saft
vor salighed lad fremmes!
Ja, gør os helt fra synden død
og ny igen til Himlen fød,
i troen frugt at bære.

Et af de motiver, der har fyldt godt op i medierne i den forgangne uge, er det nye portræt af Kong Frederik X. Der har mildt sagt været delte meninger om det.
Nu har jeg indtil videre kun set det gengivet i medierne, men jeg glæder mig da til at se det i de rette omgivelser på Frederiksborg Slot, hvor der er så meget andet at se.
Efter gengivelsen i avisen ser billedet ud til at ligge lige til højrebenet. Et billede af en konge. Med sabel og ordner og klædt i søværnsuniform. Det tror jeg, de fleste kan se.
Men der er dybder i billedet, og det er det, der skaber de forskellige holdninger. Alt efter de forudsætninger og holdninger, mennesker, der dømmer måtte have.
Der er også så meget i dagens tekst om vintræet, der tilsyneladende ligger lige til højrebenet. For hvem kender ikke et træ og kan se det for sig. Vi ville ikke alle kunne tegne kong Frederik. Men vi vil vist alle sammen kunne tegne et træ.

Med stamme og med grene. Og giver det ikke også umiddelbart mening, når Jesus i dag sættes i centrum som den stamme, vi alle er indpodet i som grene, sådan som det hedder i ritualet når vi holder barnedåb?
Men selv om billedet umiddelbart står klart for vores indre blik, er der også her dybder i motivet, og de skal have ord med på vejen på denne 18. søndag efter Trinitatis.
Der er mindst tre ting, der skal forenes i dagens tekst, så vi må hellere se at komme i gang.
Det giver nemlig særlige betydninger, at lignelsen om det sande vintræ ligger lige præcis på **denne** årstid.
Den første er, at denne årstid er højdepunktet for den frugthøst, der tales om i dagens evangelietekst. Det er for eksempel nu, æblerne skal bringes i hus, inden efterårsstormene blæser dem ned, eller frosten bider i dem, før vi andre når at gøre det. Det er nu, det kan ses, hvilke grene, der bærer frugt og hvilke, der ikke gør.
Det har vi da kunnet se længe, vil nogen indvende. Og det er naturligvis også rigtigt nok.
Men det er nu grenene kommer til **syne**. At motivet åbenbares for vore øjne.
For den anden ting, der hører årstiden til er, at bladene falder af løvtræerne. ”Snart lysner kronens bladenet og hvert et løv må briste”, sang vi om den september, vi nu har sagt farvel til for denne gang. Og i dagens tekst, tales der lige præcis ikke om blade, men kun om grene og frugt.
Som om bladene ikke har betydning for, om et træ kan leve og overleve.
Det kunne skyldes, at vi i dag ved noget, som evangelisten Johannes ikke vidste.

Nemlig at bladene omsætter sollys til energi. Det, der med et fint ord kaldes for fotosyntese.
Det vil, selv om det forvirrer dagens lignelse sige, at træet ikke kun er afhængigt af stammen, men også af bladene.
Og det fører os så frem til den tredje ting, vi skal have med i mødet med dagens tekst fra Johannesevangeliet.
Nemlig betydningen af, at bladene falder af **nu**.
Den symbolik, der ligger i, at træets overlevelse fra nu af og til morgen i maj, når det grønnes, udelukkende er afhængig af stammen. Det er stammen, der er det bestående i et træ.
Skilt fra stammen kan vi slet intet gøre.
Naturen pakker sammen for denne gang og gør sig klar til vintermørket.
Også **derfor** ligger denne tekst, hvor den gør. Selve kirkeåret hælder dybt i sin gang. Dommen og afslutningen begynder at skinne igennem de løsnede blade, og natten er nu længere end dagen.
Ordene i dagens tekst om beskæring og brænding er tit og ofte blevet tolket som symbol netop på denne verdensdom, som vi hører om i kirkeårets sidste tekster i november. Således tolkes det også i Jørgen Kristensens ellers så dejlige salme, som vi skal synge her efter prædikenen.
Men er det nu også så sikkert, at dagens beskæringsmotiv hentyder til forudbestemt liv eller død for mennesker. Frelse eller fortabelse?
Eller er vi mennesker bare generelt hurtige til at frygte for dommen?
Bange for, at lige præcis **vi** hører til blandt de grene, der ikke bærer frugt. De grene som evangelisten Johannes i dag lader Jesus fortælle, at vingårdsmanden fjerner og brænder.

Nu har vinavl traditionelt hørt til i egne langt fra vore breddegrader, men i de senere år har vinmarkerne også fundet vej til Danmark.
Derfor bliver det også mere og mere kendt her, hvor vigtigt det er for vintræet – eller vinbuskens - overlevelse, at den bliver plejet rigtigt.
Men netop plejet for at **overleve**.
Vi må derfor prøve i dag at lægge al menneskelig tankegang og ikke mindst al menneskelig **frygt** bag os, når vi går til lignelsen om vintræet.
For vi får i dag lov til og mulighed for at leve i en anden verden.
En verden, der ikke er bestemt af menneskers frygt. Men af Guds kærlighed.
Og Gud frygter ikke for at miste sin kærlighed.
Går man igennem menneskehedens historie finder man desværre kun alt for mange eksempler på herskere, der har villet lade bestemte racer, en bestemt tro eller noget helt tredje overleve på bekostning af andre. Ikke mindst netop båret af frygt for at miste deres magt.
Holocaust er kulminationen på denne tankegang. Det har vi da lov til at håbe.
Men her lød spørgmålet netop også: ”Hvor var Gud henne i Auschwitz?
Historien har siden fundet eksempler på, at Guds kærlighed også overlevede i Auschwitz.
Blot og bar fjernelse af grene som en dom over forkerte grene er ikke Guds liv, men menneskeskabt død.
Denne menneskers dom fældede ikke kun forkerte grene langfredag, men selve livstræets stamme. I sikker forvisning

om, at grenene kunne leve videre. Ja, at fjernelsen var **forudsætningen**.
Evangeliet om at Jesus Kristus opstod fra de døde påskemorgen, midt i det forår, hvor træerne sætter bladknopper og frugtblomster, handlede imidlertid **ikke** om rodløse grene, men om at leve sammen. Sammen med alle dem, der af Gud er indpodet på det livstræ, der skød af korsets rod.
Mennesker kan derfor aldrig bruge evangeliet som argument for beskæring, dom og død. Eller frasortering.
Til gengæld får vi i evangeliets billede lov til at se os selv i lyset af påskemorgens liv.
Glæden er den, at vi vokser som grene, næres af stammen og bære dens frugt, som vi skal synge med Jørgen Kristensen.
Derfor **er** dagens billede ikke et domsbillede.
Men et overlevelsesbillede.
For Jesus siger i dag, at **Han** er vintræet, og vi er grenene.
Det er et af de steder i Johannesevangeliet, hvor Jesus bruger ordene "Jeg er" som sig selv.
De ord er genklang af skaberordene fra Det gamle Testamente.
Vi hører i den første Mosebog, at Gud taler til Moses på vej mod det forjættede land.
Da Moses beder om et navn, han kan give videre til dem, han skal lede, lyder svaret fra Gud: "Du kan sige, at JEG ER har sendt dig.
Stammen og grenene er det af træet, der bliver stående, når frugter og blade er faldet af eller bragt i hus. Den dag, træstammen er væk, er træet væk.
Derfor er der glædeligt budskab i, at Jesus i dag om sig selv bruger ordene "Jeg er" For i sig bærer de to små ord budskabet

om evighed. Jesus Kristus vil til forskel for alt andet levende aldrig blive til ”JEG VAR.”
Og den evighedsstamme hører vi i dag, at vi er indpodet i. Vi hører evangeliet for at vi må blive i Kristus lige som vi ved dåben er indpodet i ham.

AMEN